

Német főiskolai tanárok nagygyűlése. A német főiskolai tanárok 1909. szeptember 27., 28. és 29-én tartják második nagygyűlésüket a Zeiss-Karl téren levő «Népház»-ban Jenában. (Az első 1907-ben volt Salzburgban.) Jelentkezni a jenai előkészítő bizottságnál lehet. A napirend tárgyai:

Az akadémiai tanító helyzete a kutatás és tanítás szabadságát tekintve. Előadó: Amira müncheni professzor.

Az akadémia jövője különös tekintettel a technikai főiskolákra. Előadója: Hochenegg bécsi és Erdmann scharlottenburgi professzorok.

A jövő kérdése a természettudományos tanítás szükségleteinek látászögében. Előadója: Wettstein bécsi professzor.

A képzés feltételei kiváló tekintettel az orvosi karokra. Előadója: Kraepelin müncheni professzor.

*

Mire jogosítanak a bajorországi főrealiskolák ?

Bajorországban az 1907/8. iskolaév kezdetén nyitották meg az első főrealiskolákat, még pedig 8-at ; minden kormányzósági kerületben egyet. A hét államminiszterium közös rendelettel a következőkben szabta meg azokat a pályákat, a melyekre a főrealiskolák érettségi vizsgálata jogosít: bányászat, kohászat, sóbányászás ; iparfelügyelői, tisztviselői állások, államépítész, magaséptmény és mérnöki, élelmiszervegyészi, kulturtechnikai, gépészeti pályára, gyorsírás tanításához, vám és közép-pénzügyi szolgálat. A kémia és leíró természettudományok, kereskedelmi tudományok, matematika, fizika, reáliák, valamint a modern nyelvek tanítása a nem humanista intézeteknél, föltéve, hogy a latin nyelvben szükséges jártasság kimutatható, megkülönböztetésül a humanista és realista iskolákban való alkalmazhatóságtól ; magasabb könyvtári szolgálat, hol szintén nélkülözhetetlen a latinban és görögben való jártasság kimutatása, erdőfelügyelet (latin), továbbá magasabb technikai szolgálat az állami közlekedés felügyeletében, végül tisztipályák.

Jogosítanak továbbá az élelmiszer-technikai és bizonyos, törvényileg megszabott feltételek mellett állatorvosi, gyógyszerészi és orvosi pályákra. Nem jogosítanak a theológiára, klasszika filológiára, jogtudományra. A jog- és általános felügyelői szolgálatra még a reálgimnáziumok érettjeit sem bocsátják. (Zeitschrift für lateinlose höhere Schulen.)

*

A közoktatásügy reformja Bulgáriában. A bolgár közoktatásügyi miniszter érdekes törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amely az elemi és középfokú oktatás terén lényeges újításokat akar létesíteni. Az elemi oktatás eddigelé is kötelező és

ingyenes volt, de az iskolaköteles korban levőknek csak 78%-a jár tényleg iskolába. Főoka ennek az, hogy a fennálló 3614 épület közül 1537 teljesen hasznavehetetlen. Az új törvényjavaslat a községek feladatává teszi az iskolák fenntartását, de szükség esetére évi államsegélyt helyez kiltásba. Azonfelül segíteni fog az állapotokon az a 300,000 frankos hitel, amelyet iskolaépületekre szavazott meg a parlament.

Az elemi oktatás ezentúl is világi marad. A vezető gondolat az, hogy az elemi oktatást csaknem teljesen függetleníteni kell a központi vezetéstől. A fenntartó hatóság a legilletékesebb az iskola sikeres működésének ellenőrzésére, az ismeri legjobban a szükségleteket és kielégítésükre vezető utakat.

Még nagyobb változás éri a középfokú oktatást. A három éves tanfolyamú progimnáziumra, mint egységes alapra támaszkodik az öt éves tanfolyamú gimnázium, amelynek három típusa lesz: 1. latinnal és göröggel, 2. csak latinnal, 3. klasszikus nyelvek nélkül. A progimnáziumok eddig 3, 4, 5 sőt 6 évfolyamúak is voltak, most csak három évfolyamúak lesznek.

A progimnáziumok és gimnáziumok tanáraitól eddig egyenlő képesítést kívántak, fizetésük is ugyanaz volt. Ezentúl a progimnáziumokban kisebb lesz a fizetés, de alacsonyabb képesítéssel is megelégszenek. Ezért az «olcsó vásár»-ért sok támadásban volt a miniszternek része.

A szolgálati éveket a szakvizsgától számítják; a kezdőfizetés 3000 frank, az ötödéves korpótlék 480 fr., ezenfelül öt évenként előléptetésben van részük a tanároknak. A tanítók fizetése 1440—2400 fr., a progimnáziumok tanáraié 1920—3000 fr.

A törvényjavaslat, amely változatlan elfogadásra számíthat, fontos intézkedéseket tartalmaz még a szófiai rajziskolára, a nemzeti könyvtárra és a szófiai múzeumokra nézve is. K—n.

KÜLFÖLDI SZAKLAPOK.

Pädagogisches Archiv. Monatsschrift für Erziehung, Unterricht und Wissenschaft. Unter Mitwirkung von Fachgelehrten und Schulmännern. Herausgegeben von *J. Ruska*. Leipzig, 1909. 51. Jahrgang.

Harmadik füzet: (március): *Dr. Heinrich Leo*, Teremthet-e az iskola személyiséget? — *Dr. Richard Berndt*, A latin és görög klasszikusok olvasása és a humanisztikus gimnázium jellege. — *Dr. Max Nath*, A paedagógiai seminarium. — *Dr. Julius Ruska*, A matematika és a természettudományok tanárjelöltjeinek tudományos képzése. — Szemle. — Irodalom.